

Sygn. akt III AUa 311/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Marek Borkiewicz del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **A. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o zwrot nienależnie wypłaconych świadczeń

na skutek apelacji wnioskodawcy A. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 21 listopada 2012 r. sygn. akt IV U 4406/12

oddala apelację

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Marek Borkiewicz
--	-----------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 czerwca 2012 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Z., na podstawie art. 103-105, 127 oraz 138-140,

art. 141 ust, 1-3 oraz art. 141-144 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 1992 r.

w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U.

Nr 58, poz. 290 ze zm.) oraz na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) dokonał rozliczenia emerytury wnioskodawcy **A. Z.** w związku z osiągniętym przychodem w roku 2011. Organ rentowy wskazał, że łączny przychód osiągnięty przez wnioskodawcę ze stosunku pracy w roku 2011 r. wyniósł 36.030,49 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną dla tego roku, tj. 28.444,40 zł, łącznie o kwotę 7.586,09 zł. Osiągnięty przez wnioskodawcę przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty emerytury za 2011 r. o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. o 6015,54 zł, a ponieważ w 2011 roku dokonano już comiesięcznego zmniejszenia emerytury odwołującego na łączną kwotę 4000,26 zł, tj. za okres od 01.01.2011 r. do 28.02.2011 r. po 488,67 zł miesięcznie i za okres od 01.03.2011 r. do 31.08.2011 r. po 503,82 zł miesięcznie, to zaskarżoną decyzją pozwany zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 2.015,28zł. (tj. 6015,54 zł - 4000,26 zł).

A. Z. w odwołaniu od decyzji zarzucił nieprawidłowe rozliczenie emerytury w związku z osiąganymi dochodami z tytułu zatrudnienia w 2011 r. W uzasadnieniu odwołania podał, że wykazaną w decyzji kwotę do zwrotu Zakład Ubezpieczeń Społecznych nieprawidłowo potrącił z miesięcznej emerytury za okres od września 2011 r. do grudnia 2011r.- pomimo właściwego zawiadomienia organu rentowego o zakończeniu pracy i przedstawieniu w dniu 2 września 2011 r. świadectwa pracy. W związku z powyższym odwołujący żąda zwrotu tej kwoty. Nadto odwołujący wskazał, iż bezpodstawnie pozwany potrącił mu nadto emeryturę za okres od stycznia 2012r. do lutego 2012r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie podnosząc, że organ rentowy zaskarżoną decyzją prawidłowo dokonał rozliczenia świadczenia emerytalnego przychodu wnioskodawcy za rok 2011.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 r. (sygn. akt IV U 4406/12):

1. oddalił odwołanie,
2. wniosek A. Z. o zwrot kwoty 2.015 złotych przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Z., jako właściwemu do jego rozpoznania.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania:

Wnioskodawca A. Z. ur. (...), jest uprawniony do renty w związku z chorobą zawodową, a od dnia 01.03.2009 r. jest uprawniony do emerytury.

Wnioskodawca wraz z wnioskiem o emeryturę z dnia 12.03.2009 r. złożył oświadczenie, że osiąga przychód z tytułu pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy w wysokości powodującej zmniejszenie świadczenia.

Wnioskodawca we wniosku o emeryturę wskazał, że pozostaje w stosunku pracy i osiąga dochody w wysokości uzasadniającej zmniejszenie świadczenia.

Z uwagi na powyższe, decyzją z dnia 01.04.2009 r. organ rentowy od 01.03.2009 r. (tj. od dnia przyznania emerytury) dokonał zmniejszenia świadczenia o kwotę 24 % kwoty bazowej, z powodu osiągnięcia dochodu, tj. o kwotę 467,09 zł. (pkt V ust. 2) , a następnie decyzją z 21.04.2009r. wstrzymał wypłatę renty w związku z chorobą zawodową, poczynając od 1.03.2009r.

W okresie od 01.01.2011 r. do 31.08.2011 r. wnioskodawca był zatrudniony w Urzędzie (...) Województwa (...) w Z. jako kierownik oddziału, główny specjalista.

W okresie od 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r. wnioskodawca osiągnął przychód w kwocie 36.030,49 zł.

Niższa kwota graniczna w 2011 r. wynikająca z Komunikatu Prezesa ZUS

z 23.11.2011 r. w sprawie granicznych kwot przychodu dla 2011 roku stosowanych przy zawieszaniu albo zmniejszaniu emerytur i rent wynosiła 28.444,40 zł.

Kwota otrzymanego przez odwołującego W 2011 r. nienależnego świadczenia wyniosła kwotę 7.586,09 zł., jednakże wysokość maksymalnego zmniejszenia świadczenia w 2011 r. była ograniczona do kwoty 6.016,54 zł.

W 2011 r. organ rentowy dokonał comiesięcznego zmniejszenia emerytury odwołującego na łączną kwotę 4.000,26 zł, tj. za okres:

- od stycznia do lutego 2011 r. po 488,67 zł,
- od marca do sierpnia 2011 r. po 503,82 zł.

Decyzją z dnia 19.06.2012 r. organ rentowy zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury w kwocie 2.015,28 zł (6.015,54 zł - 4.000,26 zł).

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd I instancji wydał powyższy wyrok, oddalając odwołanie i przekazując wniosek A. Z. o zwrot kwoty 2.015 złotych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Z., jako właściwemu do jego rozpoznania.

Rozstrzygając niniejszą sprawę, Sąd I instancji uznał, iż stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny, a sporną kwestią było ustalenie czy wnioskodawca zobowiązany jest do zwrotu emerytury ostatecznie w kwocie 2.015,28 zł - jako świadczenia nienależnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, skoro wnioskodawca w 2011 r. osiągnął przychód w kwocie 36.030,49 zł, a przychód ten przekroczył zatem niższą kwotę graniczną przychodu, zasadne było zmniejszenie świadczenia o kwotę 7.586,09zł. Ponieważ jednak wysokość maksymalnego zmniejszenia była w 2011 r. ograniczona do kwoty 6.015,54 zł., świadczenie emerytalne wnioskodawcy za 2011 r. podlegało zmniejszeniu o kwotę 6.015,54 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że skoro poza sporem pozostawało także, iż w 2011 r. organ rentowy dokonywał comiesięcznego zmniejszenia emerytury odwołującego na łączną kwotę 4.000,26 zł, tj. za okres:

- od stycznia do lutego 2011 r. po 488,67 zł,
- od marca do sierpnia 2011 r. po 503,82 zł,

to zasadnie zaskarżoną decyzją z dnia 19.06.2012 r. organ rentowy zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury w kwocie 2.015,28 zł (6.015,54 zł - 4.000,26 zł),

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący.

Apelujący zaskarżył wyrok w części dotyczącej oddalenia odwołania (pkt 1) i wniósł o zmianę wyroku i uchylenie zaskarżonej decyzji ZUS, Oddział w Z., lub uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, z zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie, z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej w art. 233 § 1 kpc. Na

tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne.

W pierwszej kolejności należy przedstawić podstawę prawną niniejszego orzeczenia.

Zgodnie z treścią art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Z kolei art. 138 ust. 2 w/w ustawy stanowi, że za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W myśl art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DZ.U. z 2009, Nr. 153, póź. 1227 ze zm.) dalej jako ustawa emerytalna - prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Ustęp drugi tego artykułu stanowi natomiast, iż za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

Zgodnie z treścią art. 104 ust.8 cytowanej ustawy, w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130 % tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości 24 % kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszenia lub zmniejszenia emerytury i renty (Dz. U. Nr 58, póź. 290 ze zm.), przy ustalaniu, czy wystąpiły okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie emerytury i renty, określone w art. 24 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, póź. 450 i z 1992 r. Nr 21, póź. 84), uwzględnia się wynagrodzenie z tytułu pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy oraz na podstawie umowy o pracę nakładczą. Za dochód osiągnięty uważa się faktyczny dochód uzyskany przez emeryta lub rencistę w danym roku kalendarzowym, z zastrzeżeniem ust. 5.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych komunikatem z dnia 23.11.2011 r. w sprawie granicznych kwot przychodu dla 2011 r. stosowanych przy zawieszeniu albo zmniejszeniu emerytur i rent (M.P. Z 2011 r. Nr 105, póź. 1066) ogłosił niższą kwotę graniczną przychodu w wysokości 28.444,40 zł oraz wyższą kwotę graniczną przy chodu w wysokości 52.824,80 zł.

Przychód - stosownie do przepisu art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1999 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, póź. 887 ze zm.) - stanowią przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, m.in. z tytułu zatrudnienia.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy odwołujący A. Z. ma obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia – w wyniku rozliczenia emerytury w związku z osiągniętym przychodem w roku 2011 – w kwocie 2.015,28 zł.

Pierwszy podniesiony przez odwołującego zarzut apelacji dotyczy pominięcia przez Sąd I instancji zawartych w piśmie odwołującego z dnia 29 października 2012 r. informacji, mających wpływ na decyzję o rozliczeniu emerytury i powołał się na § 3 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty. Przepis ten wskazuje na obowiązek niezwłocznego zawiadomiania organu rentowego przez emeryta i rencistę o podjęciu (zaprzestaniu) pracy, służby lub działalności. Apelujący w wymienionym piśmie podniósł, iż zgłosił organowi rentowemu w dniu 2 września 2011 r. fakt rozwiązania stosunku pracy z dniem

30 sierpnia 2011 r., i dlatego ZUS winien zaniechać dalszego potrącania emerytury.

Powyzszy zarzut jest w ocenie Sądu II instancji niezasadny. Wobec odwołującego pozwany stosował za 2011 rok **roczne** rozliczenie przychodu. Skoro w okresie od 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r. wnioskodawca osiągnął przychód w kwocie 36.030,49 zł, a niższa kwota graniczna w 2011 r. wynikająca wymienionego wyżej Komunikatu Prezesa ZUS w sprawie granicznych kwot przychodu dla 2011 roku, stosowanych przy zawieszaniu albo zmniejszaniu emerytur i rent, wynosiła 28.444,40 zł, to kwota otrzymanego przez odwołującego nienależnego świadczenia wyniosła 7.586,09 zł. Ponieważ wysokość maksymalnego zmniejszenia świadczenia w 2011 r. była ograniczona do kwoty 6.016,54 zł, a organ rentowy w 2011 r. do dnia 31 sierpnia 2011 r. dokonał zmniejszenia emerytury odwołującego na łączną kwotę 4.000,26 zł (od stycznia do lutego 2011 r. po 488,67 zł i od marca do sierpnia 2011 r. po 503,82 zł), to pozwany odejmując od kwoty przekroczenia kwotę pobranych zaliczek (4.000,26 zł), prawidłowo ustalił, iż wypłacona odwołującemu w 2011 r. emerytura winna ulec zmniejszeniu o kwotę 2.015,28 zł.

Drugi zarzut apelacji – zignorowanie przez Sąd postanowienia § 8 ust. 2 pkt 1 a wymienionego rozporządzenia – jest również niezasadny. Przepis ten stanowi, iż jeżeli łączna kwota dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego przekroczyła niższą kwotę graniczną, organ rentowy ustala, że dochód osiągnięty przez emeryta lub rencistę uzasadniał zmniejszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód nie przekroczył wyższej kwoty granicznej dochodu. Organ rentowy dokonując rozliczenia przychodu odwołującego zastosował ten przepis i efektem tego rozliczenia było właśnie zobowiązanie odwołującego w zaskarżonej decyzji do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w wysokości 2.015,28 zł.

Zatem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, organ rentowy zasadnie zobowiązał odwołującego do zwrotu kwoty 2.015,28 zł – w wyniku rozliczenia emerytury w związku z osiągniętym przychodem w 2011 roku.

Uwzględniając poczynione wyżej rozważania, należy stwierdzić, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Marek Borkiewicz
--	-----------------------	----------------------